

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

16.04.2021

Vår ref:

2020/5956

Deres dato:

Deres ref:

ELLEN A. OSKAL - LUOHTI JA DUODJI
Burfjorddalen 16
9161 BURFJORD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe – Burfjorddalen i Kvæningen

Vi viser til deres søknad, mottatt hos oss 15.4.2021, om skadefellingstillatelse på gaupe i Burfjorddalen i Kvæningen kommune. Statsforvalteren fatter slikt

– Vedtak –

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 avslår Statsforvalteren søknad om skadefelling av gaupe i Burfjorddalen i Kvæningen.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Søknaden

Vi viser til søknaden i sin helhet, men trekker frem at dere i bedriften Burfjord Travel har føret og temmet sju rein, som er sentral for bedriften. Dere har kjørereinene i en stor innhegning rett ved boliganlegget.

Om morgenen den 15. mars fant dere et av reinsdyrene stykt skadet, den døde av skadene. Reinen ble levert SNO som konkluderte med at den var drept av gaupe.

Dere viser til en stor gaupebestand i Burfjord. Det ble ikke felt gauper i området under kvotejakta i år. Det er observert én stor hanngaupe og to hunngauper med tre unger i Burfjord, innenfor et område på ca. 5 km. De vandrer mellom Stadjord og Burfjord. Det er ifølge oppslag i Altaposten observert og filmet gaupe på Alteidet.

Både ifølge reindriftssamer som flytter til området med reinflokkene om sommeren, og reieneier som flytter gjennom området til Lyngentraktene, skal det finnes dokumentasjon hos Statsforvalteren på at gaupa har drept flere rein i Burfjordområdet våren og høsten 2020. For noen år siden skal og en gaupe ha gått inn i fjøsen til en sauebonde og tatt sau. Den ble felt, men ifølge han er det fortsatt mye gauper i traktene.

Dere skriver videre at det kan virke lite at kun én rein er blitt drept av gaupe, men at dette er et betydelig tap for dere, og en konkret trussel for bedriften. Dere må nå vokte innhegningen hele natta. Dette skaper en stor og ekstra og uforutsett belastning. Dere har allerede gjort flere tiltak for å holde gaupa unna, satt opp to høyder med gjerde, flere lyskastere og strie rundt gjerde. Dere ser dere likevel nødt til å be om skadefellingstillatelse på gaupe for å sikre at deres tamme reinsdyr ikke blir tatt.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. rovviltforskriften §§ 9, 13, 3, 1 og § 4 første ledd bokstav h. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 15.2.2021 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2021*, ble Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt myndighet til å vurdere betinget skadefelling, innenfor en kvote på to gauper i tidsrommet 16.2.2021–31.5.2021. Terskelen for å innvilge skadefellingstillatelse skal differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering. Kvoten er belastet med én gaupe.

Søknader om skadefelling av gaupe behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe

I 2020 ble det estimert 256 familiegrupper av gaupe i Skandinavia. Dette var en nedgang på 1 familiegruppe sammenlignet med 2019.

Det nasjonale bestandsmålet er 65 årlige ynglinger. Siste årlige rapport fra det nasjonale overvåkningsprogrammet er *NINA rapport 1846, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020*. Fra denne fremgår at det i perioden 2018 til 2020 var et gjennomsnitt på 59,7 påviste familiegrupper på landsbasis. Før gaupejakta i 2020 var det påvist 66,5 familiegrupper på landsbasis. For første gang på åtte år ligger gaupebestanden over det nasjonale målet.

I Troms og Finnmark er bestandsmålet for gaupe ti familiegrupper, hvorav seks skal være i Troms. Over årene 2018, 2019 og 2020 har det blitt registrert henholdsvis 4, 5 og 11 familiegrupper, hvorav henholdsvis 3, 4 og 8 er registrert i Troms. Prognosen for antall familiegrupper i regionen i 2021, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta 2020, viste 10,6 familiegrupper. Per 16.4.2021 ser det ut til at det blir registrert fem familiegrupper i Troms og to familiegrupper i Finnmark.

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er todelt, jf. rovviltforliket av 2004. Den todelte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Statsforvalterens vurderinger

Området hvor det søkes om skadefelling er et B-område for gaupe. Det er et viktig beiteområde for tamrein, og det er viktig kalvingsområde for tamrein. Hos dere er en rein dokumentert drept av gaupe 15.3.2021. Den 1.11.2020 ble en rein dokumentert drept av gaupe 1,5 km nord for Badderelva. Nord for Alteidet ble en rein dokumentert drept av gaupe i slutten av september 2020. I Navitdalen ble seks rein dokumentert drept av gaupe høsten 2020. Våren 2020 ble tre rein dokumentert/antatt drept av gaupe ved Stuora Riddevárri og tre rein ble dokumentert antatt drept av gaupe ved Kvænangsbøtn. Øst for E 45, i Vesterelvdalen, ble sju rein dokumentert/antatt drept av gaupe våren 2020.

Det er høsten 2020 dokumentert familiegruppe av gaupe i Burfjord.

Statsforvalteren vurderer at den lokale bestandssituasjonen for gaupe utgjør et betydelig skadepotensial for reindrifta i området.

De dokumenterte skadene er spredt i tid og område, de viser ikke en akutt skadesituasjon forårsaket av et bestemt individ. En skadefellingstillatelse ville i dette tilfellet vært motivert ut fra å regulere gaupebestanden for å forebygge tap. Slik bestandsregulering skal gjøres gjennom kvotejakt.

Dere har iverksatt tiltak som forhåpentligvis vil forebygge at flere av deres kjørrerein blir drept av gaupe. Vi forstår at dette er tidkrevende arbeid. For annen reindrift i området er det vanskeligere å iverksette gode forebyggende tiltak, da det gjelder langt flere rein over store områder.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6. Vi har en lavere terskel for skadefelling av gaupe når området er kalvingsområde for rein, slik som her.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata som *Bestandsobservasjon av gaupe 2020 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2020* og NINA Rapport 1846, *Antall familiegrupper, bestandsestimat og*

bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014*.

Om bestandsmålet for gaupe er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år. Siden 2015 har region 8 vært under bestandsmålet. I samme periode er det ved jakt eller skadefelling tatt ut 24 gauper i Troms og Finnmark, ingen av disse er ved jakt tatt ut i A-området for gaupe, men fire er felt i A-området ved skadefellingstillatelser gitt på bakgrunn av akutte tapssituasjoner forut for kalving, der kalvingsområder for rein også er A-område for gaupe.

Statsforvalteren forsøker å føre en tydelig differensiert forvaltning av gaupe. Det er ikke lett. Forskning har vist at de aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte og beitedyriprioriterte områder. Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

Ved avgjørelse om avslag på søknad om skadefelling legger Statsforvalteren avgjørende vekt på at skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ikke er forenlig med opprettholdelse av en gaupebestand i regionen.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at avslag på søknad om skadefelling av gaupe ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltneemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivarettatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Konklusjon

Det er ikke dokumentert en akutt tapssituasjon knyttet til en bestemt gaupe. Statsforvalteren mener skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ville gjort at målet i naturmangfoldloven § 5 ble fraveket, jf. rovviltforskriften § 4, om bestandsmål for gaupe. Statsforvalteren avslår søknaden om skadefelling.

Med hilsen

Iris Rita Hallen
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Andreas Vikan Røsæg
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent